

Udostępnianie danych badawczych - zagadnienia prawne

Nikodem Rycko

CC-BY

Treść licencji dostępna na stronie: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.pl>

Prawne regulacje udostępniania danych

- ▶ Prawo własności intelektualnej
- ▶ Ochrona danych osobowych
- ▶ Ochrona dóbr osobistych, wizerunku, korespondencji
- ▶ Przepisy o komercjalizacji wyników badań naukowych
- ▶ Obowiązki zachowania poufności, tajemnicy
- ▶ Zobowiązania umowne
- ▶ Przepisy o badaniach klinicznych
- ▶ Przepisy o ochronie zwierząt
- ▶ ...

Prawo - to znaczy co?

- ▶ Ustawy, rozporządzenia, akty prawa Unii Europejskiej
- ▶ Kodeksy etyczne, publiczne deklaracje
- ▶ Wewnętrzne regulacje jednostki naukowej
- ▶ Regulamin konkursu grantowego
- ▶ Umowa grantowa
- ▶ Umowa konsorcjum
- ▶ Umowy z członkami zespołu badawczego

- ▶ Licencja na program komputerowy
- ▶ Regulamin korzystania z repozytorium

Prawo własności intelektualnej

- ▶ Sposób działania - wyłączność uprawnionego
- ▶ Powstanie - z udziałem albo bez udziału organów państwa
- ▶ Największe znaczenie - prawo autorskie i prawo *sui generis* do baz danych
- ▶ Przedmiot - informacje
- ▶ Znaczenie dla udostępniania danych
  1. ustalenie uprawnionego
  2. uzyskanie zgody
- ▶ Zbiór danych - całość i poszczególne elementy
- ▶ Sposób pozyskania danych - nabycie albo wytworzenie
- ▶ Etapy projektu - wytwarzanie kolejnych informacji na podstawie poprzednich

Prawo własności intelektualnej

1. Ustalenie, jakie prawa własności intelektualnej istnieją / powstaną
2. Ustalenie, komu przysługują
3. (Pozyskanie zgody)

„Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).” (art. 1 ust. 1 pr.aut.)

„Ochroną objęty może być wyłącznie sposób wyrażenia; nie są objęte ochroną odkrycia, idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne.” (art. 3 pr.aut.)

„W rozumieniu ustawy: baza danych oznacza zbiór danych lub jakichkolwiek innych materiałów i elementów zgromadzonych według określonej systematyki lub metody, indywidualnie dostępnych w jakikolwiek sposób, w tym środkami elektronicznymi, wymagający istotnego, co do jakości lub ilości, nakładu inwestycyjnego w celu sporządzenia, weryfikacji lub prezentacji jego zawartości,” (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie baz danych)

► niezależność ochrony!

Prawo własności intelektualnej

- ▶ Podmiot uprawniony:
  - instytucja naukowa
  - grantodawca
  - badacz
  - osoba trzecia
- ▶ to samo prawo - jeden uprawniony albo wielu (np. badacze, ale nie wszyscy...)
- ▶ różne prawa - różni uprawnieni
- ▶ różne etapy projektu - różni uprawnieni
- ▶ to samo prawo - różni uprawnieni! (**własność** intelektualna)
- ▶ do udostępnienia - potrzebne prawo albo zgoda (czy wystarczy dozwolony użytek?)
- ▶ korzystanie a rozpowszechnianie - zgoda zgodzie nie równa

Udostępnianie danych badawczych a ochrona danych osobowych

- ▶ Czy w ogóle mamy do czynienia z ochroną danych osobowych?
- ▶ Osoby żyjące - czy dane osób nieżyjących można udostępniać bez przeszkód?
- ▶ Dane osobowe - informacje umożliwiające zidentyfikowanie osoby.
- ▶ Dane „zwykłe” czy „wrażliwe”.
- ▶ Podstawa przetwarzania danych - najczęściej zgoda.
- ▶ Cel przetwarzania danych - różne cele na różnych etapach projektu.
- ▶ Przygotowanie badań - formularz zgody i informacje.
- ▶ Anonimizacja - nie tylko usunięcie danych.
- ▶ Repozytorium - państwa poza Unią Europejską.

Komercjalizacja wyników badań

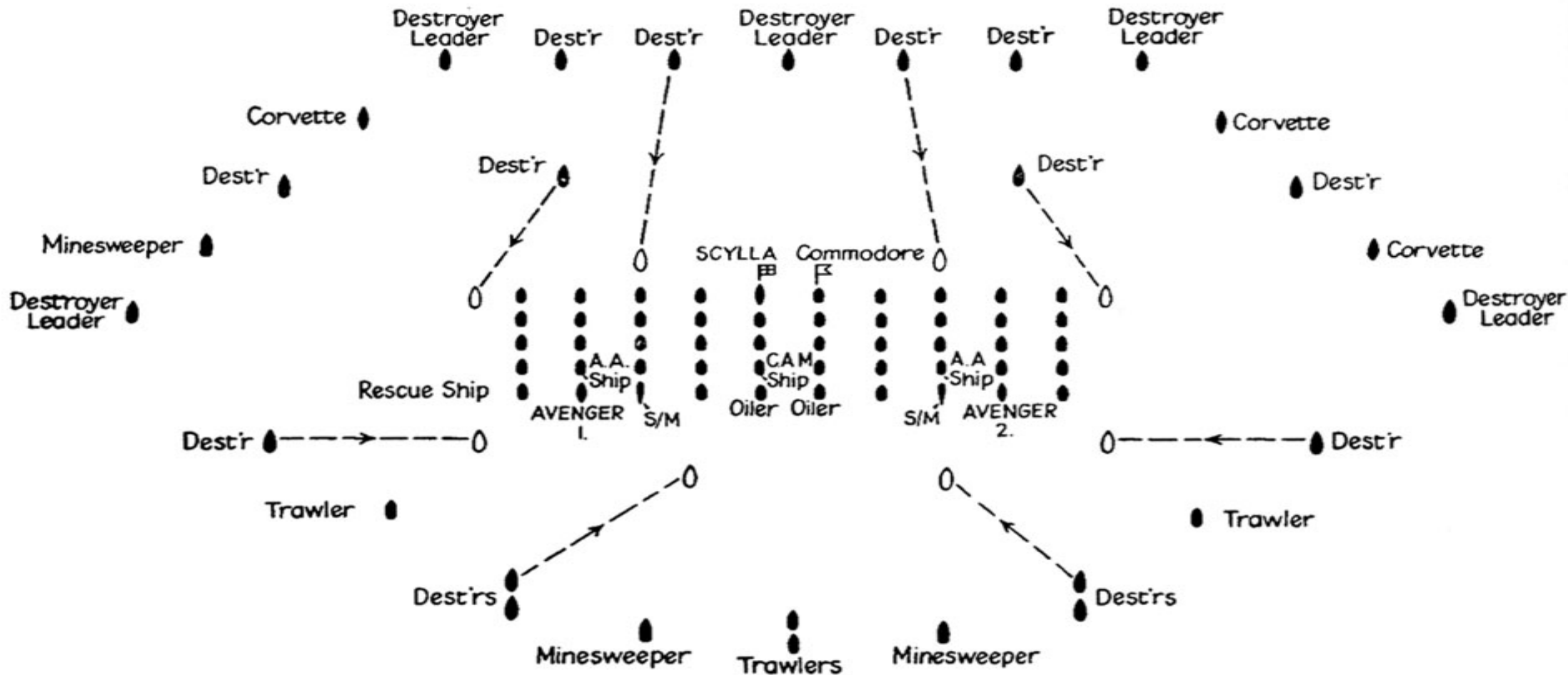
- ▶ Komercjalizacja - czerpanie zysków.
- ▶ Jak - przede wszystkim patent.
- ▶ Patent a otwarty dostęp.
- ▶ Strategie godzenia komercjalizacji i otwartości: „embargo”, dostosowanie zakresu udostępniania.
- ▶ Sprawdzenie potencjału komercyjnego i obowiązków w tym zakresie.

- ▶ Przykład - procedura obowiązująca w uczelniach publicznych.
  - dotyczy: badań naukowych będących wynalazkiem, wzorem użytkowym, wzorem przemysłowym lub topografią układu scalonego, wyhodowaną albo odkrytą i wyprowadzoną odmianą rośliny,
  - Pracownik przekazuje uczelni publicznej informację o wynikach działalności naukowej oraz o know-how związanym z tymi wynikami.
  - wyjątki - finansowanie z zewnątrz
  - obowiązek poufności - dopóki prawa przysługują uczelni (obejmuje też know-how)

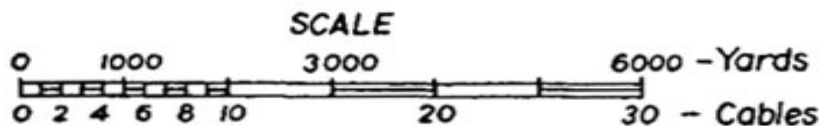
CONVOY PQ. 18.

Typical Cruising Order With Full Escort

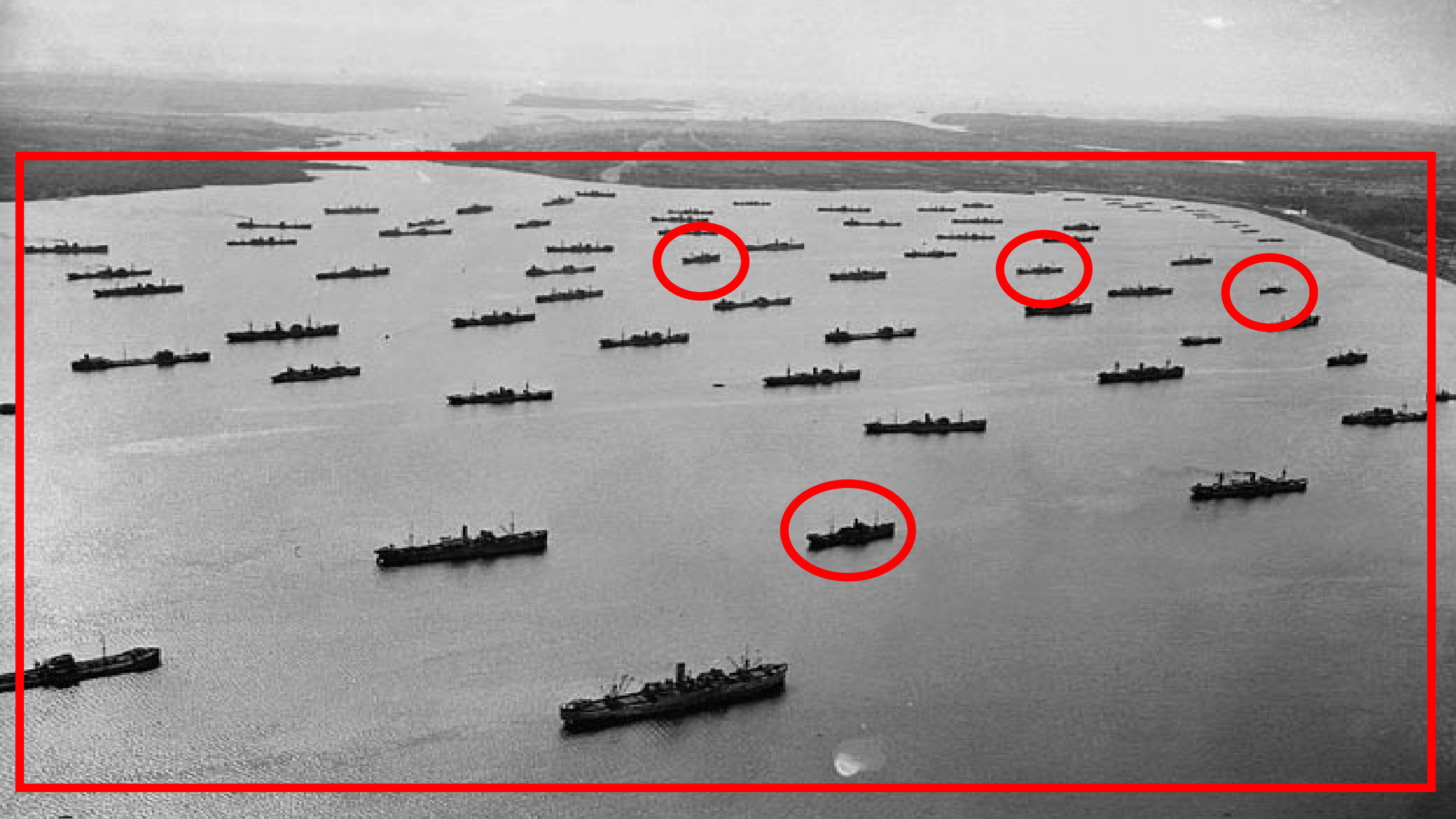
Note.

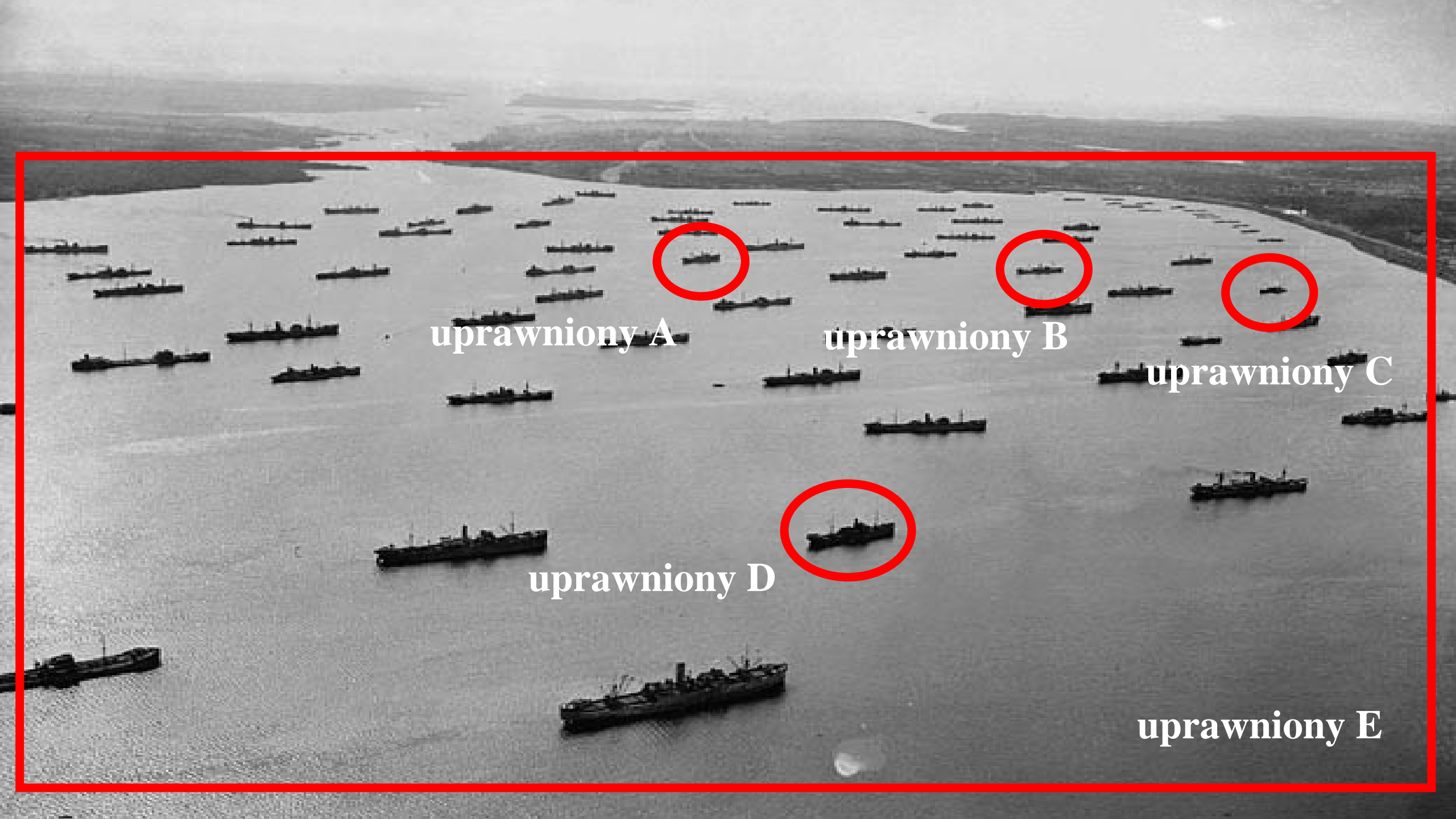
When air attack threatened certain destroyers closed the convoy to positions shown
 ————○

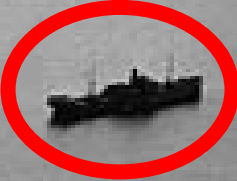
uprawniony A

uprawniony B

uprawniony C

uprawniony D

uprawniony E

prawa autorskie

dane osobowe

prywatność

informacje sektora publicznego

sui generis

Otwarte licencje

- ▶ Czy warto pisać własne licencje?
- ▶ Creative Commons
  - CC0
  - CC-BY
  - CC-BY-SA
- ▶ Open Data Commons
  - PDDL (Public Domain Dedication and Licence)
  - ODC-By (Open Data Commons Attribution License)
  - ODbL (Open Data Commons Open Database License)

CC0

- ▶ **obejmuje:** prawa autorskie i pokrewne, prawa do ochrony wizerunku i prywatności w zakresie przedstawionym w utworze, prawa sui generis do baz danych, prawa chroniące przed nieuczciwą konkurencją
- ▶ **nie obejmuje:** praw wynikających z patentów, praw do znaków towarowych
- ▶ **skutki:** wygaśnięcie praw i przeniesienie utworu do domeny publicznej; w zakresie w jakim prawo tego nie dopuszcza - udzielenie bezpłatnej, niezbywalnej, niewyłącznej, nieodwołalnej i bezwarunkowej licencji; w zakresie, w jakim taka licencja jest niedopuszczalna - zobowiązanie do niewykonywania przysługujących praw

CC-BY

- ▶ **obejmuje:** prawa autorskie i pokrewne, prawa sui generis do baz danych
- ▶ **nie obejmuje:** prawa wynikające z patentów, prawa do znaków towarowych
- ▶ **skutki:** nieodpłatna, niewyłączna, licencja na korzystanie i rozpowszechnianie utworu oraz utworów zależnych, bez prawa do udzielania sublicencji; w odniesieniu do praw osobistych - zrzeczenie się albo w razie niedopuszczalności - zobowiązanie do ich niewykonywania;
- ▶ **obowiązki licencjobiorcy w razie udostępniania utworu:**
  - oznaczenie twórcy,
  - oznaczenie informacji o prawach autorskich i udzielonej licencji,
  - oznaczenie wyłączenia gwarancji,
  - oznaczenie wprowadzonych modyfikacji utworu.
- ▶ **Czas trwania licencji** - równy czasowi trwania praw autorskich, jednak licencja wygasa w razie naruszenia jej warunków (z możliwością przywrócenia licencji w razie ich spełnienia).

CC-BY-SA

- ▶ **obejmuje:** prawa autorskie i pokrewne, prawa *sui generis* do baz danych
- ▶ **nie obejmuje:** prawa wynikające z patentów, prawa do znaków towarowych
- ▶ **skutki:** nieodpłatna, niewyłączna, licencja na korzystanie i rozpowszechnianie utworu oraz utworów zależnych, bez prawa do udzielania sublicencji; w odniesieniu do praw osobistych - zrzeczenie się albo w razie niedopuszczalności - zobowiązanie do ich niewykonywania;
- ▶ **obowiązki licencjobiorcy w razie udostępniania utworu:**
  - oznaczenie twórcy,
  - oznaczenie informacji o prawach autorskich i udzielonej licencji,
  - oznaczenie wyłączenia gwarancji,
  - oznaczenie wprowadzonych modyfikacji utworu;
- **obowiązki licencjobiorcy w razie rozpowszechniania utworu zależnego:**
  - zastosowanie takiej samej licencji (CC-BY-SA) lub kompatybilnej z nią,
  - udostępnienie licencji dotyczącej utworu zależnego,
  - zakaz stosowania dodatkowych warunków albo zabezpieczeń ograniczających korzystanie z utworu zależnego.
- ▶ **Czas trwania licencji** - równy czasowi trwania praw autorskich, jednak licencja wygasa w razie naruszenia jej warunków (z możliwością przywrócenia licencji w razie ich spełnienia).

Dziękuję za uwagę!

nikodemr@icm.edu.pl